

**Необходимост от кампанията
“За достойни условия и
заплащане на нощния труд”**

**20 юни 2018 г.
Гранд хотел “София”**

Основания за кампанията

Нощният труд - над 400 000 души у нас

СЗО - трайно уврежда здравето на работещите – необходимо е да се ограничи значително

1. Увреждането е следствие естеството на нощния труд - упражнява се когато организма биологично е настроен за почивка и сън, което води до различни проблеми:

- Физиологични
 - Здравни
 - Социални
- } Демографски проблем

Новите изследвания на нощния труд **сочат нови и увеличени проблеми за здравето и социалния живот** на полагащите нощен труд

Основания за кампанията

2. В действащата нормативна база

2.1. В принципа на определяне на допълнителното заплащане за нощен труд в НСОРЗ – като абсолютна стойност в лева – 0,25 лв

В резултат **2 пъти** за периоди от **10 и 11 години** то остава непроменено:

- 0,07 лв/час нощен труд от 1997–2006
(1997 минРЗ – 45 лв, 2006 минРЗ – 160 лв)
- **0,25 лв/час** нощен труд 2007-2017
(2007 минРЗ - 180 лв, 2018 - минРЗ - 510 лв),
т.е. за една нощна смяна - 1,75 лв < от транспортните разходи за отиване и връщане от работа

2.2. Невъвеждане на изисквания на Директива на ЕС и Конвенции на МОТ

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ - Брюксел, 26.4.2017 г. относно изпълнението от държавите членки на Директива 2003/88/ЕО

III. Анализ на прилагането на Директивата от държавите членки

Д. Ограничения на продължителността на работното време

- Съгласно член 6 от Директивата средната седмична продължителност на работното време (в това число и извънредният труд) не трябва да надвишава 48 часа на седмица.

- Все още установяваме **редки** случаи, в които ограничението на Директивата е надвишено, а именно:
 - **Българският Кодекс на труда** предвижда продължителността на седмичното работно време да е **до 56 часа**, като е въведена система за сумирано изчисляване на седмичното работно време. **!!! – независимо дали включва нощен труд или не**
 - Освен това **ограничението от 4 месеца** за изчисляването на максималната продължителност на работното време (при СИРВ) е надвишено в Германия, България и Словения, където то е определено на **6 месеца**. **!!! – включва и нощен труд**

За да се определят **минимални изисквания за здравето**, референтният период, **приложим за нощен труд**, следва да бъде **значително по-кратък** от периода, използван за максималната работна седмица. Поради това Комисията е на мнение, че **референтен период от 4 месеца е твърде дълъг**.

Директива 2003/88/ЕО

ГЛАВА 5 ДЕРОГАЦИИ И ИЗКЛЮЧЕНИЯ

Член 17

...

3.дерогиране на разпоредбите на членове 3 „Междудневна почивка“ ,
4 „Почивки по време на работа“, 5 „Междуседмична почивка“,
8 „Продължителност на нощния труд“ и 16 „Референтни периоди“:

...

в) в случай на дейности, свързани с непрекъснато обслужване или производство, по-конкретно:

...

v) промишлености, при които работният процес е непрекъсваем по технически причини;

- при нас дерогацията важи за всички дейности

Член 22 -обобщено:

работа повече от 48 часа седмично (вкл и нощен труд) само след писмено съгласие на работника, при отказ на работника – без санкции от работодателя – **не е уредено**

Други проблемни зони

Наредба № 15 от 31.05.1999 г. за условията, реда и изискванията за разработване и въвеждане на физиологични режими на труд и почивка по време на работа

- г) сменната работа се организира така, че въртенето на смените да е по часовниковата стрелка и да са осигурени два последователни почивни дни, от които поне единият да е събота или неделя – **при СИРВ събота и неделя обикновени работни дни – вкл и с нощен труд и с възможност за намалена междуседмична почивка на 24 часа!**
- е) нощната работа се организира така, че да не се допускат повече от 4 - 5 последователни нощни смени - **т.е. 5!**

Приложение към чл. 8 на Наредба 15

- **4.** Общото време за регламентирани почивки при умерено по степен трудово натоварване достига до 10 - 15 % от работното време.
т.е. от 0 до 15 % (10 % от 480 мин – 48 мин, 10% от 420 мин – 42 мин)
- **11.** При дейности с тежко и много тежко физическо натоварване (енергоразход над 5 kcal/min) общото време за почивки по време на работа може да достигне от 25 % до 50 % от времето за работа
- **15.** Разработването на физиологични режими на труд и почивка при сменна работа се подчинява на следните изисквания:
 - б) през вечерните и нощните смени се въвеждат допълнителни почивки, като броят и продължителността им се определят от характера на работата и условията на труд
допълнителната почивка обикновено 5 мин

Нарушения при нощен труд

- Неплащане или частично плащане на нощния труд
- Графици със 6 последователни нощни смени
- Надхвърляне на седмичните и месечните ограничения за нощния труд
- Изключване на почивките - 2x15 мин от работното време – 2 почивки извън РВ по 30 мин –
в резултат увеличено работно време през нощта с 30 мин.
- Почивките през нощта по малък процент % от работното време от определеното (10-15 %) в Наредба 15 –
420 мин (7 ч) съответно 42-63 мин, обикновено $15+15+5=35$ мин
- Начало на нощната смяна 23 часа

Изводи

1. **Налице е явна невъзможност за физическо възстановяване и социална адаптация на полагащите нощен труд – като заплащане, условия и организация на трудовия процес**
2. **Повишено текучество – особено при комбинация СИРВ и нощен труд в промишлеността**
3. **Значително натоварване на здравноосигурителната система, следствие повишена заболяемост и ниските приходи от допълнително заплащане на нощния труд**
4. **Необходимо е :**
 - спешно повишаване заплащането на нощния труд
 - въвеждане на изискванията на Директивата за работното време
 - промени в Наредба 15

Цели на кампанията

(НЕПОСРЕДСТВЕНИ

- **Промяна в НСОРЗ**
 - заплащане на нощния труд като % от МРЗ
 - не по-малко от 0,5% (2,55 лв./час)
 - за една нощна смяна – 17,85 лв.
- **Компенсация за особено вредния за здравето нощен труд**
- **Възспиране на работодателите от прилагане на нощен труд**
- **Прилагане на нощен труд само при крайна необходимост**
- **Увеличаване приходите за здравно и пенсионно осигуряване**

Цели на кампанията

(ПОСЛЕДВАЩИ

- ❖ В изпълнение на Директивата и Доклада на ЕК:
 - при нощен труд и сумирано изчисляване на работното време
 - само за определени професии – определени в Директивата
 - работната седмица от 56 на 48 часа
 - работният график от 6 на 3 месеца
 - право на отказ на работника
 - брой поредни нощни смени в седмицата от 5 на 3
 - минимална междуседмична почивка 35 часа без прекъсване
 - повишени изисквания за условия на труд и почивка в Наредба 15
- ❖ Ратифициране на Конвенция 171 на МОТ за нощния труд

Дейности на кампанията

1. Събиране на подписка от членовете на организациите участващи в кампанията и от граждани споделящи исканията
2. Стартиране на он-лайн петиция
3. Отразяване на кампанията в информационите средства на участниците и масмедииите
4. Изработване и внасяне на искания за промени:
 - В НСТС за промяна заплащането на нощния труд – в НСОРЗ
 - В МТСП, МЗ и Парламента за промени в нормативната база
5. Организиране на съвместни поддържащи кампанията действия:
 - срещи с други организации, съпричастни към кампанията
 - организиране на дискусии
 - митинги и шествия
6. Срещи с работодателските организации
7. Срещи с ресорните министерства
8. Срещи с политическите сили